

Kako so lastninili celjsko Cinkarno, ki je v komunizmu odigrala zelo pomembno vlogo onesnaževalca okolja in "sanatorja" območja taborišča in grobišč na Teharjah? Do druge svetovne vojne je bilo Celje cvetoče industrijsko in kulturno mesto, po vojni pa so ga slovenski "tujci" spremenili v ekološko in mentalno degradirano mesto.

Vzorno urejeno grobišče za nemške (okupatorske) vojake na celjskem pokopališču. Kdaj bo urejeno območje taborišča smrti na Teharjah?

Gorje premaganim

5. del

Edini minister, ki se je odzval na moje pobude, je bil Miha Jazbinšek, ki je zemeljsko napeljavno cevovoda za titanovo brozgo prek grobišča "pregrada 2" razglasil za črno gradnjo.

Toda kmalu zatem je vso zadevo popravil takratni minister za gospodarstvo Izidor Rejc. Mislim, da se je tukaj nekdanja Udba potrudila in da se je s strani Cinkarne pojavila že prva korupcija pri naši mladi vladi. Kot poslanec sem na seji skupščine občine Celje predlagal, da se Cinkarna podrži, kajti njen vsestransko negativni vpliv na Celje je tako velik, da bi se zadeve v dobro Celja lahko poravnale samo prek države. Takrat me je podprl delavski predstavnik Cinkarne Franc Zalokar-Sablja, šef transportnega oddelka v Cinkarni. Ta svoj utemeljeni predlog sem med klopni parlamenta predstavil tudi takratnemu ministru za gospodarstvo Izidorju Rejcu. Razložil sem mu, da Cinkarna ne more dobiti obratovalnega dovoljenja niti za cevovod niti za novo odlagališče Za travnikom, dokler državne ustanove ne raziščejo njene grobarske vloge pri taborišču Teharje in njenega zaskrbljivega vpliva na zastrupljenost zemlje, hrane in zraka v celjski kotli-

ni. Begajoči pogled ministra, ki me med pogovorom niti enkrat ni pogledal v oči, ampak je s svojim begajočim pogledom vsaj desetkrat preletel prostore dvorane od vrha do tal, mi je dal vedeti, da se v ozadju z vednostjo ministra že nekaj dogaja.

Nagrada Cinkarni

Ko sem prišel v Celje, sem po dveh dneh izvedel, da si je Cinkarna za cevovod prek grobišča "pregrada 2" pridobila pisno mnenje nekega inštituta iz Ljubljane, za katerega sploh vedel nisem, da obstaja, v katerem piše, da na območju teharskega taborišča ni grobišč, ampak naj bi bilo tam pokopanih samo okoli 400 domobrancev, ki so so umrli zaradi bolezni ali izčrpanosti. Pisno mnenje, ki ga je podpisal dr. Mitja Ferenc, mi je izročil pokojni Silvester Drevenšek, nekdanji učitelj, kadrovske sekretar Tovarne umetnih gnojil Ruše, član vladne komisije za Kočevski rog in Teharje, občinski funkcionar, član Slovenskih krščanskih demokratov in zaupnik celjskega

opata Friderika Kolskega, po mojem mnenju pa podtaknjenec Udbe.

Prav tako sem izvedel, da je Cinkarna od ministrstva za gospodarstvo že pridobila obratovalno dovoljenje za odlagališče Za travnikom. Na dovoljenju je bila podpisana gospa Košakova. Čez nekaj dni sem ministru Rejcu dejal, da je dopustil, da se grobišča po njegovi zaslugi spremenijo v uradna industrijska odlagališča. Zatrjeval mi je, da ni vedel, da so to storili njegovi uradniki mi-

mo njega. Njegov pogled mi je spet govoril drugače. Marjan Prelec, direktor Cinkarne, je zdaj uporabil svoje prvobitne ljubljanske zveze, pridobljene pred svojo levitvijo.

Potrdilo za svojo ugotovitev sem dobil naslednji teden, ko sem bil vabljen na sejo vladne komisije za Kočevski rog in Teharje, kjer je bil kot član navzoč tudi opat Friderik Kolske.

Navzočim sem dejal, da mora Cinkarna predvsem povrniti škodo, ki jo je s svojo dejavnostjo storila Celjanom in Celju v korist komunistične Jugoslavije in komunistične Sovjetske zveze, zato naj svoje proizvodne obrate za titan in žvepleno kislino zapre in se usmeri na drugo proizvodnjo, primerno za celjsko kotlino. V spominski park Teharje naj se najprej postavijo stražarski stolpi na tistih štirih mestih, kjer so že bili. Ti stolpi so z mitralješkimi gnezdi bili stalna smrtna grožnja zapornikom. Na moje predloge se je odločno odzval opat: Cinkarna mora ostati, mora delovati naprej, prav je, da je dobila dovoljenje za novo deponijo, saj je Marjan Prelec sposoben direktor, stražne stolpe pa bi lahko prikazali samo z enim, simboličnim stolpom. Takrat še nisem vedel, da za opatovimi stališči

Detajl s Teharj

Na Teharjah se že dolgo izživljajo tudi "motoristi".

stoji Milan Kučan in vsa dediščina Matije Mačka. A to je že druga zgodba, ki bi tudi bila vredna obdelave.

Nastop voluharjev

Kmalu se je po Celju razvedelo, da se bo Cinkarna lastnila, saj je vodilnim v Cinkarni uspelo od takrat že združene Nemčije, ki je prek državne ustanove Treuhand urejala lastništva propadlih in ekološko spornih tovarn, odkupiti 49 odstotkov vsega cinkarniškega premoženja za 11.500 nemških mark, ki jih je bila nekdanja Nemška demokratična republika na račun obresti dolžna Cinkarni. Takratni celjski župan Jože Zimšek je občinskim svetnikom začel razlagati, kako velikodušna je Cinkarna, saj bo občini podarila ruševine stare cinkarne skupaj s 14 hektarji zemljišč. Ni pa povedal, da bo občina dobila v last tudi vsa tri odlagališča s cinkarniški odpadki vred. To je kasneje povedal Marjan Prelec, ko so se prebivalci Bukovžlaka ustrašili, ker so se na severni strani druge pregrade jezera titanove brozge, tam, kjer je bil zakopan sporni cevovod, odtrgali površinski plavovi. Zdaj Cinkarna ne odgovarja več za varnost pregrad, ker je lastnik postala občina Celje, je poudaril Marjan Prelec. Očiščena bremen strahovitih količin odpadkov in obogatena s Treuhandovim nemškim darilom se je Cinkarna lastnila. Voluharji nekdanje partije in nove države Slovenije, med njimi Kmečka družba, predvsem pa vodilni v Cinkarni, so bili pravočasno obveščeni, da so pokupili poceni delnice, katerih vrednost je

kmalu sedemkrat narasla. Tako velika kraja nekdanjega družbenega premoženja je bila omogočena predvsem zaradi nekaj desetletnih grobarskih zaslug v bežigrasjski in teharski taboriščni dolini. Cinkarnarji so v znak grobarske zvestobe in hvaležnosti zaradi uspešnega lastninjenja na grobiščih pripravili še igrišče za golf, saj jim je Marjan Podobnik, takratni podpredsednik Drnovškove vlade, ker so ga pripustili v lastništvo Kmečke družbe, dovolil dve luknji za golf na samem grobišču (po besedah dr. Franca Zagodna). Domobranskemu društvu Novi slovenski zavezi pa je Marjan Podobnik obljubil deset milijonov tolarjev za povračilo stroškov pri postavljanju farnih plošč. Seveda obljubiti in dati je preveč. Takšna je bila in je še uravnotežena politika SLS.

Omega zmagovalcev

Opat Friderik Kolšek nam je v Celju razlagal simbolno sporočilo spomenika na Teharjah. Na vrhu spomenika bo Kristusova krona, v podnožju pa oltar s simbolno kostnico vseh žrtev teharskega taborišča in prostor za maševanje v primeru slabega vreme-

Igrišče za golf je postavljeno kar na grobiščih.

na, kjer bo napis, ki ga bo izbrala Nova slovenska zaveza. Simbolizirani stražni stolp pa predstavlja smrtno grožnjo taboriščnikom. Kučan bo dal prvih sto milijonov, njegova hčerka, ki je bila izbrana skupaj z Mušičevim projektom, pa bo z zasaditvenim načrtom uredila površine zahodno od spomenika, kjer so grobišča; prav tako vzhodno od spomenika, kjer so pod smetiščnimi odpadki tudi grobišča.

Končno stanje pa je: vrh spomenika je grška črka omega, ki je zadnja črka v grški abecedi, kar pomeni zadnje dejanje zmagovalcev, to je poboj premagancev. V podnožju ni kostnice, ampak sarkofag kot simbol umrlih vladajočih pomembnežev, ki so vodili taborišče. Nad vhodom ni nobenega napisa. Prav tako ni nobenega stražnega stolpa kot evropskega in svetovnega simbola taborišč.

Zahodno od spomenika je igrišče za golf, pri prvi pregradi piritne depozije, kjer je žveplena kislina prežrela vgrajeno zeleno galico, pa nastaja odlagališče gradbenih trdih odpadkov, kakor piše na tabli pri vhodu. Cinkarna in Komunala Celje sta relief nekdanjega taborišča in grobišč na Teharjah povsem spremenili, površinsko ni ostalo nič, razen prvotnega križa iz leta 1990, ki pa bo tudi odstranjen. Spominski park bo spominjal na Dražgoše ali Sutjesko, nikakor pa ne na krščansko simboliko, za katero so pobite žrtve slovenskega rodu, ki so politično pripadle SLS, toliko dale in vanjo verovala.

Komunisti so si tudi tu s pomočjo Matije Mačka, Milana Kučana, Cerkev, krščanskih demokratov in sedanje SLS posta-

vili spomenik v svojo slavo. Milan Kučan ni zastoj odlikoval opata Friderika Kolška in finančno prek nekdanjega Mačkovega kapitala podprl Podobnikovih projektov.

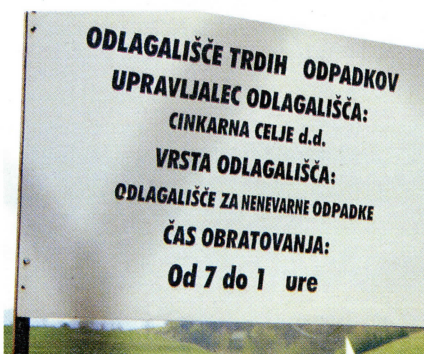
Zmagoslavje mogočnih

Koncentracijsko taborišče Teharje bo postalo spomenik komunističnim zmagam nad krščanstvom, ne pa žrtvam njihovih zločinov.

Domobranski Novi slovenski zavezi spominski park ne bo veliko pomenil, saj so njihovi člani pustili tukaj samo neizmerne telesne in duševne muke. Večina njihovih trupel počiva v rudniških udorinah Starega Hrastnika in v jaskih laškega rudnika, kamor so jih v nočnih urah vozili po levi strani Savinje vse do Tremerja, kjer je bila Savinja v sušnem junijskem obdobju tako nizka, da jo je bilo mogoče, čeprav ni bilo mostu, prebroditi s konjsko vprego, še lažje pa z amerškimi tovornimi džemsi. Manjšina njihovih trupel je zagrebena v pregradi Za travnikom, Bežigrasjski dolini, v Grižah in Košnici.

Toliko zla, toliko krvoločnosti in uničujočega komunističnega primitivizma je bilo Celje deležno predvsem zato, ker je leta 1940 bilo eno najbolj gospodarsko, finančno in kulturno obetavnih mest v Srednji Evropi. Seveda ne po okusu komunistov-revolucionarnih brezdelnežev in njihovega predstavnika Franca Leskoška-Luke, ampak po zmožnostih in uspešnosti evropsko usmerjenih celjskih meščanov, ki so bili slovenskega in nemškega rodu. Celje so uničili slovenski komunistični primitivci, ki so bili politično in službeno delegirani v naš kraj.

Janez Črnej

Za cinkarniško sadro zdaj na območju grobišč odlagajo še "gradbene trde odpadke".